

2022

Kotkan Mussalon länsiosan
asemakaavamuutokseen liittyvä luontoselvitys
2022

Petri Parkko

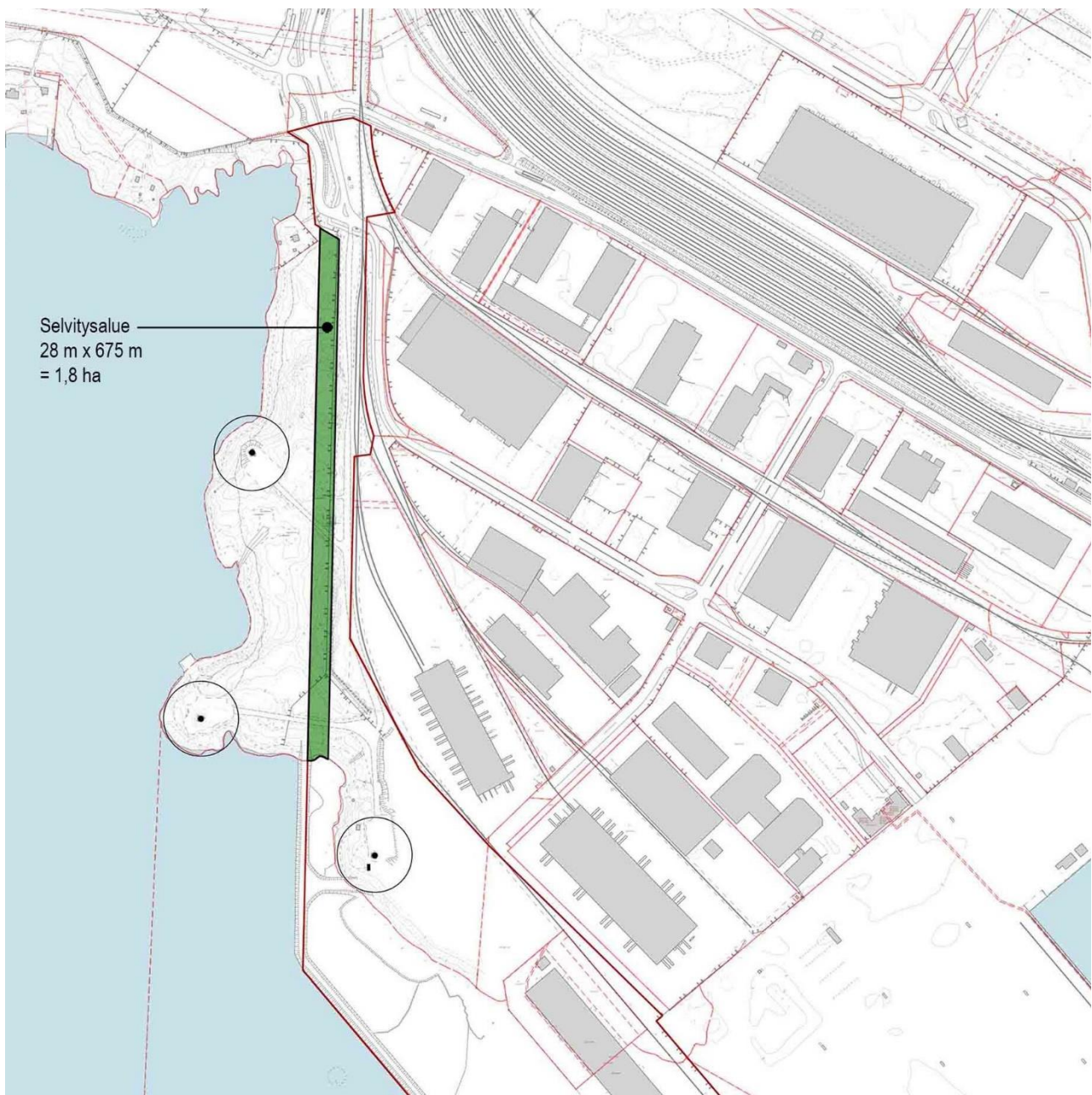

Luontoselvitys
KOTKANSIIPI

8.11.2022

Taustoja

Kotkan kaupunki on laatimassa asemakaavan muutosta Mussalon sataman läntisimpään osaan (kartta 1). Kaavamuutoksella teollisuusalue laajenee uusien liikenneyhteyksien rakentamisen vuoksi länteen. Ajantasakaavassa muuttuva alue on merkitty suojavihervyöhykkeeksi. Mussalon edellinen luontaselvitys, joka on laadittu tuulivoimalaprojektien yhteydessä vuonna 2011 (Parkko 2011), koski vain osaa kaavamuutosalueesta ja lisäksi sen jälkeen tehdyt luontotyyppien (Kontula & Raunio 2018) ja eliölajien (Hyvärinen ym. 2019) uhanalaisuusluokitukset ovat muuttaneet luontokohteiden arvoluokitusta. Kotkan kaupunki tilasi tämän luontaselvityksen 7.10.2022.

Kartta 1. Kaava-alueen ja luontaselvitysalueen raja.

Menetelmät ja aineisto

Luontoselvityksen maastotyöt tehtiin 15.10.2022, vuodenajan mahdollistamalla tarkkuudella, jolloin karttaan 1 rajattu alue kuljettiin jalkaisin maastossa läpi. Alueella havainnoitiin arvokkaita elinympäristöjä sekä arvioitiin uhanalaisten ja EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajien esiintymisen todennäköisyyttä. Luontoselvityksen maastotyöt ja raportoinnin teki luontokartoittaja (EAT) Petri Parkko.

Elinympäristöjen uhanalaisuus raportissa perustuu vuoden 2018 (Kontula & Raunio 2018) ja eliölajien uhanalaisuus vuoden 2019 arviointiin (Hyvärinen ym. 2019). Eliölajien nimistö on Suomen lajitietokeskuksen (Laji.fi) mukaan.

Kuva 1. Suunnittelualan metsät ovat enimmäkseen kuusivaltaisia ja melko tasaikäisiä mustikkatyypin kankaita. Mussalo 15.10.2022 © Petri Parkko

Selvitysalueen luonnon yleiskuvaus

Selvitysalue on hyvin kapea pohjoiseteläsuuntainen metsäinen kaistale aidatun Mussalon satama-alueen länsipuolella. Sen pohjoisosa on n. 15 metrin korkuista ja melko tasaikäistä kuusta (*Picea abies*), koivua (*Betula*) sekä mäntyä (*Pinus sylvestris*) kasvavaa varttunutta tuoretta kangastaa vu (kuva 1), jossa on kaikkialla sammalen peittämiä lohkareita. Alueella on paljon pieniläpimittaista lahoppua ja myös jonkinlainen lahoppuujatkumo. Metsä on ravinteisuudeltaan mustikkatyypin kangasta, jonka kenttäkerroksessa kasvaa runsaasti mustikkaa (*Vaccinium myrtillus*), puolukkaa (*V. vitis-idaea*) ja metsäkastikkaa (*Calamagrostis*

arundinacea) sekä paikoin EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajin kirjoverkkoperhosen (*Euphydryas maturna*) toukkien tärkeintä ravintokasvia kangasmaitikkaa (*Melampyrum pratense*). Metsäsammalkerros on yhtenäinen.

Pienen enimmäkseen sammalpeitteisen (jäkäläköt hyvin pienialaisia) kallion läheisyydessä esiintyy kanervakasvustoja (*Calluna vulgaris*). Kallion reunoilla kasvaa kitukasvuisia mäntyjä sekä kenttäkerroksessa puolukkaa, metsälauhaa (*Avenella flexuosa*) ja kangasmaitikkaa. Poronjäkäläköt ovat hyvin pienialaisia.

Pohjoisemmalle tuulivoimalalle johtavan tien reunassa kasvaa nuorta harmaaleppää (*Alnus incana*), paljon pietaryrttiä (*Tanacetum vulgare*), pujoa (*Artemisia vulgaris*) sekä haitallista vieraslajia komealupiinia (*Lupinus polyphyllus*). Tiestä etelään kuusivaltainen metsä on melko tiheää ja varttunutta; ravinteisuudeltaan mustikkatyyppin kangasta. Puusto muuttuu eteläosassa paikoin mäntyvaltaiseksi, mutta eteläisemmälle tuulivoimalalle johtavan tien pohjoispuolella kasvaa enemmän kuusta ja koivua. Samalla myös lahoppuun, erityisesti maapuiden, määrä on suurempi.

Eteläisemmälle tuulivoimalalle johtavan tien ja rannan välistä mäntyvaltaista puustoa on kaadettu. Alueella kasvaa nyt paljon pihlajaa (*Sorbus aucuparia*) sekä metsälauhaa ja hyvin runsaasti metsäkastikkaa. Rantaan tehdyn pengertien itäpuolella on edelleen varsin luonnontilaisena säilynyt sora- ja somerikkoranta (kuva 2), jolla esiintyy luontotyyppille ominaista lajistoa: merisinappia (*Cakile maritima*) (kuva 3), suola-arhoa (*Honckenya peploides*) sekä paikoin rantavehnää (*Leymus arenarius*).

Kuva 2 (vas.). Hiekka- ja sorarantaa suunnittelualan eteläosassa. **Kuva 3** (oik.). Merisinappi on hiekka- ja sorarantojen tyyppilajeja. Mussalo 15.10.2022 © Petri Parkko

Päätelmät ja suositukset

EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit

EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajeilla on suuri merkitys kaikessa maankäytön suunnittelussa, sillä niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen ovat luonnonsuojelulla kiellettyjä.

- Alueella ei ole uhanalaiselle (vaarantunut vu) liito-oravalle (*Pteromys volans*) sopivaa metsää, sillä tärkein ravintopuu haapa (*Populus tremula*) puuttuu. Mussalon lähialueilta ei ole myöskään tiedossa liito-oravan elinalueita.
- Metsissä kasvaa kirjoverkkoperhosen (*Euphydryas maturna*) toukkien tärkeintä ravintokasvia kangasmaitikkaa (*Melampyrum pratense*) paikoin perhoselle melko tyypillisessä lisääntymishabitatissa. Laji suosii erilaisia puoliavoimia metsäelinympäristöjä, joita on erityisesti kaavamuutosalueen reunassa ja pienen kallion ympäristössä. Mussalosta tai sen lähialueilta ei ole kuitenkaan tiedossa havaintoja lajista (Laji.fi), eikä lisääntyminen kaavamuutosalueella, lähellä merenrantaa, ole kovin todennäköistä.
- Kaikki maassamme esiintyvät lepakkolajit on mainittu IV-liitteessä, mutta kaavamuutosalueella ei ole lepakoille sopivia lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Metsät eivät vaikuta myöskään merkittäviltä ruokailu- ja siirtymäalueilta. On kuitenkin todennäköistä, että alueella saalistaa pieniä määriä ainakin siippoja (*Myotis sp.*). Lepakot saattavat myös käyttää metsän reunoja muuttoreittinä, mutta Kotkan alueella todennäköisempi muuttoreitti kulkee Tiutisen saaren kautta Kirkonmaalle.

Uhanalaislajisto

Metsissä on paljon etenkin pieniläpimittaista kuusilahopuuta, joten ainakin silmälläpidettävien NT kääväkaslajien esiintyminen alueella on mahdollista. Maastokäynnillä kääpien itiöemiä näkyi vähän, mutta monet lajit ovat resupinaattisia, jolloin niiden havaitseminen on vaikeaa ja vaatii erillistä kääpäselvitystä. Luonnonsuojelullisesti merkittävän lajiston esiintyminen alueella on kuitenkin melko epätodennäköistä.

Arvokkaat elinympäristöt

Luonnontilaiset hiekkarannat ovat luonnonsuojelulla suojeltuja luontotyyppejä, mikäli ne täyttävät kriteerit. Kaava-alueen eteläosassa olevalla rannalla (kuva 2) esiintyy paikoin hiekkaa ja hiekkarantalajistoa, mutta valtaosa lajittuneesta ranta-aineksesta on raekooltaan soraa. Kyseessä on siis elinvoimaiseksi LC arvioitu luontotyyppi sora- ja somerikkoranta, joka ei ole luonnonsuojelulakikohde. Koska rannalla ei havaittu myöskään uhanalaisten hyönteislajien ravintokasveja, sitä ei rajattu tässä luontonselvityksessä arvokkaana elinympäristönä.

Asemakaava-alueen puustoltaan varttuneet kuusivaltaiset tuoreet kankaat vu, jotka kattavat lähes koko kaavamuutosalueen, ovat säästyneet pääosin hakkuilta ja kannot ovat vanhoja ja pehmenneitä. Vaikka metsissä esiintyy varsin paljon etenkin pieniläpimittaista kuusilahopuuta, ne eivät todennäköisesti täytä puuston tasaikäisyyden takia METSO-valintakriteerejä.

Haitalliset vieraslajit

Pohjoisemmalle tuulivoimalalle johtavan tien reunassa kasvaa paljon komealupiinia (*Lupinus polyphylus*), joka tulisi mahdollisimman pian hävittää alueelta.

Lähteet

Hyvärinen, E., Juslen, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö. Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Parkko, P. 2011: Kotkan Mussalon tuulivoimasuunnitteluun liittyvä luontoselvitys 2011. Luontoselvitysraportti – Lapin Vesitutkimus Oy.